

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 9.4.2008
COM(2008) 177 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**ES — globālais partneris attīstības jomā
Progresu paātrināšana Tūkstošgades attīstības mērķu īstenošanā**

{SEC(2008) 431}
{SEC(2008) 432}
{SEC(2008) 433}
{SEC(2008) 434}
{SEC(2008) 435}

SATURS

1.	2008. gads — attīstības jomā izšķirošs gads.....	4
2.	Eiropas atbalsts 46 miljardu euro apmērā 2007. gadā — vai mēs spēsim pildīt savus solījumus?.....	6
3.	Efektīvākam atbalstam nepieciešmas radikālākas izmaiņas	8
4.	Eiropas attīstības politikas jomu saskaņotības centrs.....	10
5.	Atbalsts tirdzniecībai, lai īstenotu Tūkstošgades attīstības mērķus	11
6.	Secinājums — ir nepieciešams jauns impulss.....	12

Kopsavilkums

Kopš 2005. gada dalībvalstīm un Eiropas Komisijai ir kopīga attīstības izpratne, kas ietverta Eiropas Konsensā attīstības jomā. ES principi un mērķi iekļauj attīstības atbalsta centienus, kas vērsti uz to, lai palīdzētu jaunattīstības valstīm īstenot nabadzības samazināšanas stratēģijas, jo īpaši veicinot visiem bērniem pieejamu pamatizglītību, nostiprinot veselības aizsardzības sistēmas visnabadzīgākajās valstīs, nodrošinot maznodrošinātajiem iedzīvotājiem pieeju dzeramajam ūdenim, kā arī atbalstot spēju veicināšanas programmas un iniciatīvas demokrātijas un labas pārvaldības jomā.

Līdz ar 2002. gada Monterejas konferenci par finansējumu attīstībai, pārskatu par panākto progresu Tūkstošgades attīstības mērķu īstenošanā un 2005. gadā pieņemto Eiropas Konsensu Eiropas Savienība ir uzņēmusies vairākas saistības attiecībā uz atbalsta apjomu, efektivitāti, attīstības politikas jomu saskaņotību un atbalstu tirdzniecībai. Komisijai ir jānodrošina šo saistību izpildes pārraudzība Eiropas Savienībā, un šis paziņojums, kā arī tam pievienotie darba dokumenti, ir daļa no šā pienākumā.

Paziņojuma mērķis ir palīdzēt formulēt Eiropas kopējo nostāju, jo īpaši gatavojoties Akras un Dohas sanāksmēm¹ un ANO augsta līmeņa sanāksmei 2008. gada septembrī, un apstiprināt ES vadošo lomu starptautiskajā mērogā, kā arī tās apņemšanos sasniegt Tūkstošgades attīstības mērķus.

Lai arī finansiālā atbalsta ziņā Eiropas Savienība joprojām ir galvenā līdzekļu devēja un jaunattīstības valstu vissvarīgākā partnere, kas tām ikgadu piešķir 93 euro uz vienu Eiropas iedzīvotāju, 2007. gadā Eiropas sniegtais atbalsts samazinājās.

Dalībvalstis ir aicinātas apstiprināt savas politiskās saistības un finanšu mērķus 2010. un 2015. gadam. Tām jāīsteno dotie solījumi saistībā ar atbalsta prognozējamību, jo īpaši izveidojot daudzgadu grafikus finanšu plūsmu prognozēšanai.

Saistībā ar atbalstu tirdzniecībai dalībvalstīm ir jāturpina centieni un kopīgi jāpalielina tehniskā palīdzība, lai sasniegtu 2010. gadam noteiktos mērķus.

Turklāt dalībvalstis ir aicinātas paplašināt jaunu līdzekļu meklēšanu, lai finansētu piemērotus pasākumus cīņai pret klimata pārmaiņu izraisītajām sekām.

Tā kā Eiropas Savienība uzskata, ka attīstība ir atkarīga gan no atbalsta apmēra, gan no tā kvalitātes, tika panākts progress atbalsta efektivitātes jomā, 2007. gadā pieņemot politiskās un tehniskās pamatnostādnes (t.i., rīcības kodeksu par darba dalīšanu, Komisijas un dalībvalstu kopīgo finansējumu un maksājumu prognozējamību). Tās tomēr nespēja ievērojami uzlabot situāciju.

Šobrīd Komisija ierosina aktīvi rīkoties, lai šos principus īstētu, pamatojoties uz konkrētiem ierosinājumiem. Akras konferencē Eiropas Savienībai ir jāpieņem mērķtiecīga nostāja, lai veicinātu reālu darba sadali, lielāku budžeta atbalstu un iekļaujošu pieeju, kas gan Eiropā, gan jaunattīstības valstīs veicina dzimumu līdztiesību un iesaista pilsonisko sabiedrību un vietējās pašvaldības. Nākotnē jāpastiprina arī jau uzsāktie efektivitātes pasākumi, lai nodrošinātu

¹ Trešais Augsta līmeņa forums par atbalsta efektivitāti, Akra, 2008. gada 2.-4. septembris ; Starptautiskā izvērtēšanas konference par attīstības finansēšanu, 2008. gada 29. novembris–2. decembris.

tirdzniecībai paredzētā Eiropas atbalsta papildināmību un kvalitāti. Komisija aicina dalībvalstis veltīt visas pūles tirdzniecības atbalsta prognozēšanai, jo īpaši ĀKK valstu atbalstam, un palīdzēt līdz šā gada beigām izveidot „Eiropas dokumentu kopumu tirdzniecības atbalstam”, kā arī organizēt reģionālos fondus Ekonomisko partnerattiecību nolīgumu (EPN) un reģionālās iekļaušanās procesa atbalstam, kad attiecīgie ĀKK reģioni to vēlēšies.

Saistībā ar politikas jomu saskaņotību Eiropas Savienība ir izvirzījusies priekšplānā un īpašu uzmanību pievērš divpadsmit galveno Eiropas politikas jomu (piemēram, tirdzniecības, lauksaimniecības, zivsaimniecības, vides un drošības jomu) ietekmei uz jaunattīstības valstīm un Tūkstošgades attīstības mērķiem. Trīs politikas jomās, kurām ir liels attīstības potenciāls (klimata un enerģētikas politika, migrācija un pētniecība), tiek veikta analīze un sniegti konkrēti ierosinājumi, lai pastiprinātu sinerģiju ar Eiropas Savienības izvirzītajiem attīstības mērķiem.

2008. gadam ir jāieziņē pagrieziena punkts ES rīcībā attīstības jomā. ES spēj un tai ir jāizmaina situācija. Tai jāraida skaidrs politiskais signāls, kā arī jāpiepilda partnervalstu cerības.

Eiropadomes jūnija sanāksmē dalībvalstis ir aicinātas pieņemt mērķtiecīgu politisko nostāju.

Eiropai vairāk nekā jebkad jāapvieno spēki, lai radikāli uzlabotu jaunattīstības valstu iedzīvotāju dzīves līmeni.

1. 2008. GADS — ATTĪSTĪBAS JOMĀ IZŠĶIROŠS GADS

2008. gads būs attīstības jomā izšķirošs gads. Vairākos augsta līmeņa pasākumos Tūkstošgades attīstības mērķi (TAM) būs politiskā prioritāte. Akras konferencē² pārbaudīs, kā tiek īstenota 2005. gadā pieņemtā Parīzes deklarācija par palīdzības efektivitāti. Dohas sammitā³ pārbaudīs to saistību izpildi, kuras uzņēmās 2002. gada Monterejas konferencē par finansējumu attīstībai. ANO augsta līmeņa sanāksmei 2008. gada septembrī būtu jāstiprina starptautiskās sabiedrības griba sasniegt mērķus līdz 2015. gadam.

2008. gads būs arī Eiropas uzticamības jomā izšķirošs gads. 2005. gadā tika doti vēsturiski solījumi saistībā ar atbalsta apmēru un kvalitāti. Šie solījumi ir jāpilda. Tā ir Eiropas Savienības kopīgā un individuālā atbildība.

Kopš 2005. gadā tika pieņemts Eiropas konsenss attīstības jomā⁴, kurā galvenais uzsvars likts uz nabadzības izskaušanu ilgtspējīgas attīstības ietvaros, Eiropas Savienība ir sākusi nozīmīgas iniciatīvas, lai nodrošinātu attīstības programmu tālāku virzību. Eiropadome 2007. gada decembrī aicināja Komisiju sagatavot ziņojumu par Eiropas Savienības ieguldījumu Tūkstošgades attīstības mērķu īstenošanā⁵. Šis paziņojums un tam pievienotie darba dokumenti ir atbilde uz iepriekšminēto aicinājumu. Tajos ir analizēta pašreizējā situācija un apzinātas izmaiņas, kas nepieciešamas, lai paātrinātu Tūkstošgades attīstības mērķu sasniegšanu.

² Trešais Augsta līmeņa forums par atbalsta efektivitāti, Akra, 2008. gada 2.-4. septembris.

³ Starptautiskā izvērtēšanas konference par attīstības finansēšanu, 2008. gada 29. novembris–2. decembris.

⁴ OV C 46, 24.2.2006., 1. lpp.

⁵ Eiropadomes 2007. gada 14. decembra secinājumu 77. punkts.

Starptautiskā sabiedrība ir apņēmusies veikt šādus pasākumus: attīstītās valstis ir apņēmušas palielināt atbalstu un tā efektivitāti; jaunattīstības valstis — īstenot uz Tūkstošgades attīstības mērķu sasniegšanu virzītu politiku un efektīvāk koordinēt ārējo atbalstu. Lai gan partnervalstīm šajā darbā ir galvenā loma, Tūkstošgades attīstības mērķu sasniegšana lielā mērā ir atkarīga no sniegtā atbalsta apmēra un efektivitātes.

Dažās valstīs un reģionos ir panākts ievērojams progress, taču ir vēl daudz darāmā, lai pasaules nabadzību samazinātu uz pusi. Joprojām 11 miljoni bērnu katru gadu mirst no ārstējamām slimībām, lielākajai daļai šo bērnu nav pat 5 gadi. Joprojām vienam cilvēkam no četriem nav pieejams dzeramais ūdens. Vēl arvien 114 miljoniem bērnu nav pieejama pamatizglītība. Šobrīd 584 miljoni sieviešu ir analfabētas. Subsahāras Āfrika joprojām ir ļoti atpalikusi. Citur, jo īpaši Dienvidāzijā, vairākas grupas joprojām nesaņem izaugsmes sniegtās priekšrocības.

Ir sāktas jaunas iniciatīvas, jo īpaši Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāra iniciatīva Tūkstošgades attīstības mērķu īstenošanai Āfrikā⁶ un „Aicinājums rīkoties” Tūkstošgades attīstības mērķu īstenošanai⁷. ES un Āfrikas partnerība Tūkstošgades attīstības mērķu jomā, ko pieņēma Lisabonas augstākā līmeņa sanāksmē⁸, sniegs arī jaunu dialoga un rīcības programmu.

ES ir bijusi un joprojām ir galvenā līdzekļu devēja ne tikai tāpēc, ka 90 % no solītā atbalsta palielinājuma piešķirs Eiropas valstis, bet arī tādēļ, ka Eiropas Savienība ir sākusi pilnībā pārveidot savu divpusējās un Kopienas palīdzības sistēmu. Bez tam ES ir nolēmusi nodrošināt savu politikas jomu saskaņotību attiecībā uz attīstības mērķiem. Eiropas politikas dažādas jomas, kā piemēram, tirdzniecību, drošību, migrāciju vai vidi, šobrīd analizē, ņemot vērā to ietekmi uz attīstību un iespējamo pozitīvo ieguldījumu Tūkstošgades attīstības mērķu īstenošanā.

Tūkstošgades attīstības mērķu sasniegšanai nepieciešams ilgtermiņa ieguldījums. Akras un Dohas konferencēs ES ir jāizvirza augsti mērķi. G8 sammitā un Apvienoto Nāciju augsta līmeņa sanāksmē ES ir arī jāmobilizē starptautiskās sabiedrības atbalsts. Vienlaikus tas ir arī uzticamības pārbaudījums starptautiskajai sabiedrībai un ES, kā arī iespēja novērtēt, kas vēl paveicams līdz 2015. gadam.

Jauni pasaules mēroga izaicinājumi, jo īpaši klimata pārmaiņas, ir ievērojams papildu drauds ilgspējīgai attīstībai. Eiropas sabiedriskā doma arvien vairāk apzinās, ka Eiropas Savienība intensīvās globalizācijas apstākļos var sasniegt savus iekšējos mērķus tikai tad, ja starptautiskajā arēnā tā rīkosies kopīgi un saskaņoti.

Eiropas rīcībā ir gan instrumenti, gan politiskais pamats. Ir steidzami jāpāriet no vārdiem pie darbiem.

2008. gadam ir jāiezīmē pagrieziena punkts ES attīstības centienos. Eiropai vairāk nekā jebkad jāapvieno spēki, lai radikāli uzlabotu izredzes sasniegt Tūkstošgades attīstības mērķus, pievēršoties jautājumiem par atbalsta apmēru, efektivitāti un attīstības politikas jomu saskaņotību. Eiropai ir jārada dinamika, kas stimulēs starptautisko sabiedrību veikt konkrētus darbus.

⁶ Augsta līmeņa koordinācijas grupa.

⁷ Uzsākts 2007. gada jūlijā.

⁸ 2007. gada decembris.

2. EIROPAS ATBALSTS 46 MILJARDU EURO APMĒRĀ 2007. GADĀ — VAI MĒS SPĒSĪM PILDĪT SAVUS SOLĪJUMUS?

Eiropas atbalstam nepieciešams jauns stimul

Jau otro gadu pēc kārtas starptautiskās sabiedrības sniegtā attīstības atbalsta apjoms samazinās. Neraugoties uz spēcīgu politisko mobilizāciju Tūkstošgades attīstības mērķu īstenošanai, starptautiskajiem līdzekļu devējiem ir izteiktas grūtības izpildīt savas saistības.

Pirmo reizi šī negatīvā tendence skar arī ES. Lai arī dažas dalībvalstis ir atkārtājušas vai pārsniegušas 2006. gada labos rezultātus, kopējā tendence ir negatīva. Izteikts euro un procentos no nacionālā kopienākuma, Eiropas atbalsts 2007. gadā bija 0,38 % salīdzinājumā ar 0,41 % 2006. gadā. Neraugoties uz to, Eiropa joprojām ir pasaules lielākā līdzekļu, jo īpaši Āfrikai paredzēto līdzekļu, devēja un atbalsta palielināšanas virzītājspēks.

Eiropa vēlas būt, un tai ir jābūt par galveno virzītājspēku, lai no jauna mobilizētu starptautisko sabiedrību, jo īpaši decembra Dohas konferences laikā. Lai to paveiktu, Eiropai ir vēlreiz jāapstiprina vēlme sasniegt kopējo 0,56 % mērķi 2010. gadā, lai sasniegtu 0,7 % 2015. gadā. Mums nav nepieciešami jauni solījumi, bet gan esošie jāpārvērš reālos rezultātos. Šāda rīcības programma varētu vēlreiz apstiprināt Eiropas Savienības apņemšanos atbalsta jomā un noteikt posmus un konkrētus pasākumus Tūkstošgades attīstības mērķu īstenošanai izglītības, veselības aizsardzības, vides, ūdens apsaimniekošanas, lauksaimniecības, izaugsmes un infrastruktūras jomā. Tam nepieciešama visu dalībvalstu politiskā griba un apziņa, ka šodien attīstība ir vislabākā ilgtermiņa atbilde uz globalizācijas izaicinājumiem, proti, migrācijas, drošības, finanšu un nodokļu sistēmu, planētas dabas resursu aizsardzības, nodrošinājuma ar pārtiku vai starptautiskās stabilitātes jomā.

Atbalstam jābūt prognozējamam

Lai pildītu politiskos solījumus, ir nepieciešams sniegt partnervalstīm prognozes, kas tām vajadzīgas, lai plānotu stratēģijas, prioritātes un rīcību. Stabilāks un prognozējamāks atbalsts ir nepieciešams arī ekonomikas stabilitātes nodrošināšanai. Atbalsta prognozējamību var novērtēt vairākos līmeņos: atbalsta plūsmas, daudzgadu programmas un maksājumi.

Par katru no šiem līmeņiem Komisija ir sniegusi ierosinājumus.

- Saistībā ar atbalsta plūsmas prognozējamību Komisija uzsver neatliekamu nepieciešamību izveidot daudzgadu grafikus, kas ir tālejoši, tomēr reāli, tādējādi katras dalībvalsts līmenī ļaujot novērtēt pakāpenisku atbalsta budžeta palielināšanu laikposmam līdz 2010. un 2015. gadam. 2007. gada rezultāti jāizvērtē šādā perspektīvā.
- Saistībā ar atbalsta programmu izstrādi palielinās to dalībvalstu skaits, kuras šobrīd pieņem stratēģijas dokumentus, kas partnervalstij dod norādi par resursiem, kas pieejami vidēja termiņa perspektīvā. Tam ir pozitīva ietekme. Savukārt vēlme izstrādāt šos stratēģijas dokumentus kopīgas programmas ietvaros ir īstenojusies tikai daļēji. Lai gan kopīgu analīzi veica vairākās valstīs, reāla kopīga atbildes stratēģija ir īstenota tikai Dienvidāfrikā, Sjerraleonē un Somālijā; darbi turpinās Ganā un Mali. Pašreiz kopā tikai 13 valstis piedalās kopīgas programmas izstrādē. Katras valsts stratēģijas dokumentu starpposma pārbaude 2009. un 2010. gadā pavērs šajā jomā jaunas iespējas.
- Maksājumu prognozējamība ir galvenais jautājums Akras konferences darba kartībā un *Ban Ki-Moon* iniciatīvā. Šim nolūkam, un lai atbildētu uz Padomes un dalībvalstu aicinājumu, Komisija ierosināja Tūkstošgades attīstības mērķu līgumu, kas ļauj sešus gadus piešķirt budžeta līdzekļu gada minimālo summu labākos rādītājus sasniegušajām valstīm. Šajā sakarā dalībvalstis ir izteikušas apņemšanos⁹. Vienīgi priekšlikums par Tūkstošgades attīstības mērķu līgumu atbilst šiem lēmumiem.

Ir nepieciešams taisnīgs ieguldījums

ES un tās partneriem ir nopietni jādiskutē par ieguldījuma sadali starptautiskā līmenī. ES ir neapšaubāmi lielākā līdzekļu devēja, jo īpaši ņemot vērā Glenīglas G8 apņemšanos, un tā varētu uzņemties arī 90 % no atbalsta palielināšanas laikposmā no 2007. gada līdz 2010. gadam. Eiropas Savienībai ir jāizmanto sava politiskā ietekme, lai pārliecinātu tradicionālos partnerus — jo īpaši Amerikas Savienotās Valstis un Japānu, ka arī strauji augošās valstis (Ķīnu, Indiju, Dienvidkoreju, Brazīliju), kuru loma ievērojami palielināsies, — uzņemties taisnīgu atbildības daļu attīstības ieguldījuma sadalē.

⁹ Vispārējo jautājumu un ārlietu padomes 2005. gada 24. maija secinājumi un Eiropas Konsensa 27. punkts.

Pasaulē ir vērojams ārkārtējs paradokss, kur visnabadzīgākās un neaizsargātākās valstis nav atbildīgas par klimata pārmaiņu postošajām sekām, bet tās šīs valstis skar visvairāk. Klimata jautājumā nav svarīgas robežas, kontinenti un šķelšanās starp ziemeļiem un dienvidiem¹⁰. Starptautiskajai sabiedrībai ir īpaša atbildība palīdzēt šīm valstīm virzīties uz ekonomiskāku izaugsmi, samazinot siltumnīcas efektu radošo gāzu emisiju, un pielāgoties klimata pārmaiņām, kā tas atspoguļots Bali panāktajā vienošanās par sarunu uzsākšanu, lai līdz 2009. gadam noslēgtu vispārēju nolīgumu par klimata pārmaiņām.

Šis ir viens no mērķiem, kuru Eiropas Savienība ir izvirzījusi, pieņemot Komisijas priekšlikumu veidot Pasaules klimata pārmaiņu aliansi un izmantojot divpusējās un reģionālās iniciatīvas ar Latīņameriku un Āziju. Mums organizēti jārikojas, lai šo mērķi īstenotu. Šajā sakarā Komisija atzinīgi vērtē darbu, ko veic Zviedrijas valdības izveidotā starptautiskā klimata pārmaiņu komisija, kuras secinājumus var izmantot Eiropas Savienības ietvaros.

Komisija ir pārliecināta, ka klimata politiku partnervalstīs nevar finansēt tikai no valsts atbalsta līdzekļiem attīstības jomā, un, konsultējoties ar Pasaules banku, apsver domu par vispasaules aizņēmumu, ar kura palīdzību varētu izmantot resursus, kas saistīti ar nākotnes oglekļa tirgu, pārdodot emisijas kvotas izolē. Tas ir liels izaicinājums. Risinājumam ir jābūt kopīgam.

Šajā sakarā Komisija vēlreiz atkārtoti, cik svarīgi tai šķiet klimata pārmaiņu jautājumu iekļaut sadarbības stratēģijās, kā arī koordinēt ES atbalsta instrumentus katastrofu riska samazināšanai saskaņā ar saistībām, kas ietvertas Eiropas Konsensā attīstības jomā un Eiropas Konsensā par humāno palīdzību¹¹.

Dalībvalstis ir aicinātas apstiprināt savas politiskās saistības un finanšu mērķus 2010. un 2015. gadam. Dalībvalstis ir arī aicinātas īstenot praksē savu apņemšanos attiecībā uz Komisijas ierosināto palīdzības prognozējamību trīs līmeņos, izstrādājot, cita starpā, daudzgadu grafikus, kuros norāda valsts atbalsta palielinājumu attīstības jomā. Tās ir aicinātas padziļināt jaunu resursu izpēti, lai finansētu klimata pārmaiņu sekas.

3. EFEKTĪVĀKAM ATBALSTAM NEPIECIEŠMAS RADIKĀLĀKAS IZMAIŅAS

Līdzās resursu palielināšanai ir jānodrošina efektīvāki īstenošanas mehānismi. Ja būtu nepieciešams dubultot projektu skaitu, lai dubultotu palīdzību Āfrikai, situācija kļūtu nepārvaldāma. Katru gadu Tanzānijai ir jāsaņem 2400 ziņojumi iesniegšanai līdzekļu devējiem. Vienā pašā lauku attīstības nozarē Mali aktīvi darbojas vairāk nekā 26 līdzekļu devēji.

Atbalsta starptautiskā struktūra kļūst arvien sarežģītāka, jo veidojas tādas vertikālās struktūras kā vispasaules fondi un programmas un parādās jauni valsts un privātie dalībnieki, kuri bieži vien rīkojas, neievērojot vispārpieņemtos noteikumus un esošos koordinēšanas mehānismus.

¹⁰ Jo īpaši skatīt ANO Attīstības programmas (UNDP) 2007.-2008. gada ziņojumu „Cīņa pret klimata pārmaiņām: cilvēces solidaritāte sadalītajā pasaulē”.

¹¹ OV C 25, 30.1.2008., 1. lpp.

Tas viss liecina par to, ka ir vajadzīgs atbalsts, kas ir labāk saskaņots un lielā mērā pielāgots partnervalstīm. Šeit ir runa nevis par procedūrām, bet gan par kvalitatīvu virzību uz priekšu un īstām darbības veida izmaiņām.

Eiropas Savienībai, kurai 2005. gadā bija izšķiroša loma Parīzes deklarācijas pieņemšanā un Apvienoto Nāciju sammitā, šodien ir jo īpaša atbildība. Tai ir jāturpina būt par šā vispasaules procesa virzītājspēku. Tomēr pēc trim gadiem, neraugoties uz dažiem sasniegumiem, „kritiskā masa” nav sasniegta; visi dalībnieki vēl nav pielāgojuši jaunus līdzekļus.

Akras konference būs izšķirošais notikums. Mums ir divējādi mērķi. Mums ir jāapzina padarītais, pieredzētās grūtības un to cēloņi, kā arī sasniegumi un pozitīvā pieredze. Mēs to darīsim gan attiecībā uz Parīzes deklarācijā noteiktajiem rādītājiem, gan ES papildu saistībām. Tomēr Akras konference nevar aprobežoties vienīgi ar vienkāršu padarītā apkopojumu. Ministru deklarācijai „Akras rīcības programma” (*Accra Agenda for Action*) jābūt mērķtiecīgai un tālredzīgai.

No koncepcijām un politiskiem solījumiem jāpāriet pie konkrētiem pasākumiem. Lai to izdarītu, ir nepieciešami drosmīgi risinājumi šādos četros jautājumos.

- Darba sadalei jāklūst par realitāti. 2007. gada maijā pieņemtais rīcības kodekss, kura piemērošana ir palikusi sākumstadijā, ir jāīsteno aktīvāk, kas nozīmē, ka visiem dalībniekiem tas ir jāpieņem, ieskaitot ES pārstāvjus, kas darbojas šajā jomā. Komisija sniegs konkrētus ierosinājumus katrai valstij.
- Līdzekļu devējiem jāizmanto valstu sistēmas, kā to ir izdarījusi Komisija, palielinot vispārējā un nozaru budžeta atbalsta daļu¹².
- Uz rezultātiem balstīta pārvaldība liek pārdomāt veidu, kādā mūsu nosacījumi tiek plānoti un piemēroti.
- Ir jānodrošina atbalsta plūsmu, programmu izstrādes un maksājumu prognozējamība.

Turklāt:

- viens no līdzekļiem atbalsta efektivitātes uzlabošanai un tam, lai iegūtu skaidrāku informāciju par līdzekļu devēju darbību un rezultātiem, ir atlanti, kurus Komisija izstrādā kopš 2005. gada. Komisija 2008. gadā iesniegs jaunu līdzekļu devēju atlantu, nestabilitātes situāciju atlantu un vairākus reģionālos atlantus. Lai ES līmenī rosinātu diskusijas un lēmumu pieņemšanu par darba dalīšanu, regulāri izdos (piemēram, reizi 6 mēnešos) atlantus, kas sakārtoti pēc tēmām vai reģioniem;
- ir jāturpina paplašināt līdzfinansēšanas praksi. Kopienas līdzfinansējums ir bijis mazāk veiksmīgs nekā divpusējais līdzfinansējums, tomēr pēc pielāgojumu ieviešanas reglamentējošajos noteikumos interese par to varētu atjaunoties. Šajā jomā ir zināmi gan šķēršļi, gan risinājumi. Šie risinājumi ir jāievieš nekavējoties.

Šobrīd ES ir 12 dalībvalstis, kuras nebija pilnībā iesaistītas Parīzes deklarācijas sagatavošanā un kuras var sniegt būtisku ieguldījumu, pamatojoties uz savu pieredzi pārejas un valsts

¹² Desmitā Eiropas Attīstības fonda (EAF) ietvaros ĀKK valstīm ir piešķirti 44 %.

atbalsta saņemšanas jomā¹³. Šīs valstis var palīdzēt ES panākt izmaiņas Akras konferences laikā.

Pilsoniskās sabiedrības organizācijas bija Parīzes deklarācijas „trūkstošais elements”. Šo organizāciju stiprā puse ir to dažādība. Pilsoniskā sabiedrība ir pastāvīga attīstības dalībniece. Tā ir jāiesaista procesā, kā arī jāatbalsta tās centieni noteikt savus atbalsta efektivitātes principus.

Tas pats attiecas arī uz vietējām pašvaldībām, kuras arvien biežāk izsaka vēlmi iesaistīties procesā un kļūt par attīstības dalībniecēm. Runa ir arī par attīstības politikas jaunu dimensiju, kas mums ir jāizpēta. Eiropas reģionālās attīstības politikas pieredze ekonomikas attīstības reģionālās un teritoriālās dimensijas pastiprināšanā varētu būt par iedvesmas avotu jaunattīstības valstīm.

Komisija uzskata, ka atbalsta efektivitātes darba kārtībā jāiekļauj arī problēmjautājumi saistībā ar konfliktu novēršanu un nestabilitāti.

Atbalsta efektivitātes darba kārtībā kā vienai no cilvēka pamattiesībām un Tūkstošgades attīstības mērķu īstenošanas stratēģijām jābūt arī jautājumam par sieviešu un vīriešu līdztiesības veicināšanu.

Padome ir aicinājusi Akras konferencē pieņemt mērķtiecīgu ES nostāju, lai panāktu reālu darba sadali, lielāku budžeta atbalstu, labāku prognozējamību un iekļaujošu pieeju, iesaistot pilsonisko sabiedrību un vietējās pašvaldības, kā arī iekļaujot dzimumu līdztiesības jautājumu. Eiropas Savienība var un tai ir jāuzlabo situācija; tai jāraida skaidrs politisks signāls un tādējādi jāpiepilda partnervalstu cerības.

4. EIROPAS ATTĪSTĪBAS POLITIKAS JOMU SASKAŅOTĪBAS CENTRS

Atbalsts ir nepieciešams, tomēr tas nav pietiekams. ES princips par politikas jomu saskaņotību ir efektivitātes un morāls princips. Citas Eiropas politikas jomas nedrīkst samazināt to Eiropas nabadzības izskaušanas politikas jomu ietekmi, kas paredzētas trūcīgāko iedzīvotāju atbalstam. Katrā Eiropas politikas lēmumā jāņem vērā tās ietekme uz Tūkstošgades attīstības mērķiem.

ES ir apņēmusies pastiprināt saskaņotību divpadsmit jomās, kuras varētu būtiski ietekmēt Tūkstošgades attīstības mērķus. Tajā pašā laikā ir jāparedz (izmantojot ietekmes analīzi) korekciju ieviešanas pasākumi (izmantojot pieņemtās reformas), kā to darīja saistībā ar lauksaimniecības vai zivsaimniecības politiku, un jāizpēta sinerģijas, lai visnabadzīgākajām valstīm ļautu gūt labumu no Eiropas politikas jomu sniegtajām iespējām¹⁴.

Šī saskaņotības principa pieeja ļauj Eiropas Savienībai palielināt ieguldījumu Tūkstošgades attīstības mērķos.

ES visās 2005. gadā apzinātajās jomās pastiprinās savus saskaņotības īstenošanas centienus saistībā ar Tūkstošgades attīstības mērķiem. Turklāt Komisija izpētīja darbības lauku, ko var paplašināt šādās trīs konkrētās sfērās, proti:

¹³ Visas valstis atbalstīja 2005. gada Eiropas Konsensu, un 4 no tām ir parakstījušas Parīzes deklarāciju.

¹⁴ ES ziņojums par attīstības politiku saskaņotību, 20.9.2007., COM (2007) 545 un SEC(2007)1202.

- *politikas virzieni atjaunojamās enerģijas jomā, jo īpaši biodegvielas jomā*, kas ir daļa no klimata un enerģētikas politikas. ES ir jāpalīdz jaunattīstības valstīm gūt labumu no iespējām, ko piedāvā biodegvielas tirgus, lai cīnītos pret nabadzību, tajā pašā laikā rūpīgi uzmanot šīs politikas iespējamo ietekmi, jo īpaši tādās jomās kā pārtikas ražošana, zemes izmantošana un vide. Tam nepieciešama regulāra uzraudzība, pilnībā iekļaujot attīstības dimensiju, ilgtspējas kritēriju ievērošanu, biodegvielas tirdzniecības veicināšanu, jo īpaši ar visnabadzīgākajām valstīm, kā arī pētniecību un tehnoloģiju nodošanu;
- *migrācijas politikas jomas un intelektuālā darbaspēka aizplūšana* — jo īpaši svarīgas problēmas tādās nozarēs kā veselības aizsardzība, izglītība, kā arī pētniecība un jauninājumi. Komisija ierosina izveidot programmas „mācības eksportam”, uzlabot tiesības, jo īpaši sociālās tiesības, tiem darbiniekiem, kuri atgriežas savā izcelsmes valstī, kā arī panākt vienošanos par nodarbinātību starp dalībvalstīm un jaunattīstības valstīm, kas ļauj nodrošināt darbā pieņemšanu, tajā pašā laikā aizsargājot neaizsargātās nozares. Turklāt vajadzētu izpētīt dažādas pilsonības shēmas, lai pastiprinātu migrantu saikni ar uzņēmēju valsti un izcelsmes valsti;
- *pētniecības politikas jomas*. Komisija Padomei ierosinās kopēju attīstības pētniecības stratēģiju, lai labāk koordinētu Eiropas centienus šajā jomā. Kā pirmo šīs stratēģijas posmu Komisija 7. pamatprogrammas ietvaros apņemas veicināt nabadzīgo valstu pētniecības centru plašāku iesaisti un pastiprināt pētniecības darbības jomās, kas ir īpaši noderīgas Tūkstošgades attīstības mērķu īstenošanai (jo īpaši izpēte agronomijas jomā, veselības aizsardzība, tostarp nabadzības izraisīto un novārtā atstāto slimību izpēte, sabiedrības veselības aizsardzības un reproduktīvās veselības sistēmas, migrācija, atjaunojamā enerģija, ūdens apsaimniekošana un ilgtspējīga attīstība). Šīs iniciatīvas jāpapildina ar atbalsta pasākumiem, kuru mērķis ir palielināt pētniecības iespējas jomās, kur tas ir nepieciešams.

Padome ir aicināta Tūkstošgades attīstības mērķu un atbalsta efektivitātes programmas ietvaros veicināt attīstības politikas jomu saskaņotības principus. Padome turklāt ir aicināta izteikt savu viedokli par to politikas jomu pamatnostādņem, kas paredzētas potenciāla izmantošanai biodegvielas, migrācijas un pētniecības jomā.

5. ATBALSTS TIRDZNIECĪBAI, LAI ĪSTENOTU TŪKSTOŠGADES ATTĪSTĪBAS MĒRĶUS

Attīstīto valstu vidū ES ir pirmā partnere, kas ir pieņēmusi tirdzniecības veicināšanas atbalsta stratēģiju¹⁵. Šis ir galvenais posms, kas ļaus ES sasniegt finanšu mērķus, ko tā ir izvirzījusi šajā jomā, un konkrēti piemērot atbalsta efektivitātes principus.

ES ir kopīgi apņēmusies laikposmā līdz 2010. gadam piešķirt 2 miljardus euro gadā (1 miljardu euro sniedz Kopiena, 1 miljardu euro — dalībvalstis) tehniskajai palīdzībai tirdzniecībai un palielināt atbalstu citās jomās (ražošanas jauda, infrastruktūra). Ņemot vērā ĀKK valstu īpašo situāciju un izaicinājumus, kas izriet no šobrīd ar ES apspriestajiem ekonomiskās partnerības nolīgumiem, ĀKK valstīm ir dota priekšrocība. Šīm valstīm piešķirs 50 % no tehniskās palīdzības palielinājuma.

¹⁵ Eiropas Savienības Padome, Dokuments 13070/07, 2007. gada 11. oktobris.

Līdzās finansiālajai dimensijai otru stratēģijas pīlāru veido efektivitātes principi, jo īpaši partnervalstu veiktā izlīdzināšana un piemērošana.

Lai gan šo stratēģiju pieņēma pavisam nesens, Komisijas novērtējuma ziņojums sniedz uzmundrinošus, tomēr atšķirīgus rezultātus.

Šobrīd atbalsts tirdzniecībai ir iekļauts Eiropas Savienības sadarbībā attīstības jomā. Dalībvalstu sniegtā tehniskā palīdzība tirdzniecības jomā 2006. gadā sasniedza 641 miljonu euro, kuriem jāpieskaita Kopienas atbalsts 941 miljonu euro apmērā, kas ir gandrīz 60 % no kopējā atbalsta. Tādējādi Kopiena jau ir praktiski izpildījusi savas saistības piešķirt 1 miljardu euro gadā. Lai kopīgi sasniegtu paredzēto 1 miljardu euro, dalībvalstīm laikposmā līdz 2010. gadam tehniskā palīdzība ir jāpalielina par 56 %. Šis mērķis ir sasniedzams, bet tas prasa nepārtrauktu piepūli.

ES atbalsts vispasaules tirdzniecībai (ieskaitot tehnisko palīdzību tirdzniecībai, ražošanas jaudu un infrastruktūru) ir ievērojami palielinājies, un 2006. gadā tas sasniedza 7,279 miljardus euro.

Saistībā ar prognozēm situācija ir rada bažas, jo tikai 6 dalībvalstis spēj sniegt prognozes par tehniskās palīdzības palielināšanu tirdzniecības jomā laikposmam līdz 2010. gadam, un neviena dalībvalsts nevar apstiprināt, vai tā varēs sasniegt mērķi ĀKK valstīm piešķirt 50 % no atbalsta palielinājuma. Desmitā Eiropas Attīstības fonda reģionālās programmas ļaus dalībvalstīm sniegt prognozes par atbalstu, ko tās sniedz papildus Kopienas atbalstam.

Saistībā ar Eiropas atbalsta kvalitāti tirdzniecības jomā novērtēšanas ziņojumā ir atspoguļoti nodomi panākt progresu koordinēšanas un papildināmības jautājumā. Deviņas dalībvalstis jau ir iesaistījušās tirdzniecības situācijas kopējā analizē, un septiņas no šīm valstīm — kopējā plānošanā. Sešas dalībvalstis un Komisija, kas kopā sniedz 83 % no ES atbalsta tirdzniecībai, jau ir piemērojušas lielāko daļu no Padomes ieteikumiem¹⁶.

Padome ir aicināta ieteikt dalībvalstīm turpināt to centienus un kopīgi palielināt tehnisko palīdzību tirdzniecībai, lai saskaņā ar izvirzītajiem finanšu mērķiem līdz 2010. gadam sasniegtu par 56 % lielāku atbalsta līmeni, nekā 2006. gadā, kā arī pastiprināt jau iesāktos centienus, lai nodrošinātu Eiropas atbalsta papildināmību un kvalitāti.

Komisija aicina dalībvalstis veltīt visas pūles tirdzniecības atbalsta prognozēšanai, jo īpaši ĀKK valstu atbalstam, un palīdzēt līdz šā gada beigām izveidot „Eiropas dokumentu kopumu tirdzniecības atbalstam”, kā arī organizēt reģionālos fondus Ekonomisko partnerattiecību nolīgumu (EPN) un reģionālās integrācijas procesa atbalstam, kad attiecīgie ĀĀK reģioni to vēlēšies.

6. SECINĀJUMS — IR NEPIECIEŠAMS JAUNS IMPULSS

Padome un dalībvalstis, kas apvienojušās Padomē, ir aicinātas pievienoties iepriekš izklāstītajiem ierosinājumiem, lai apstiprinātu un pildītu savas finanšu saistības, radikāli izmainītu atbalsta pārvaldības paņēmienus un uzlabotu sinerģiju starp Eiropas politikas

¹⁶ Tirdzniecības veicināšanas atbalsta stratēģijas efektivitātes principi ir jo īpaši saistīti ar valsts vajadzību novērtēšanas mehānismiem, tirdzniecības jomas iekļaušanu attīstības un sadarbības stratēģijā, ilgtspējas jautājumu ievērošanu, programmu izstrādes analīzi un kopējo finansējumu.

jomām un Tūkstošgades attīstības mērķiem, piemērojot attīstības politikas jomu saskaņotības principus.

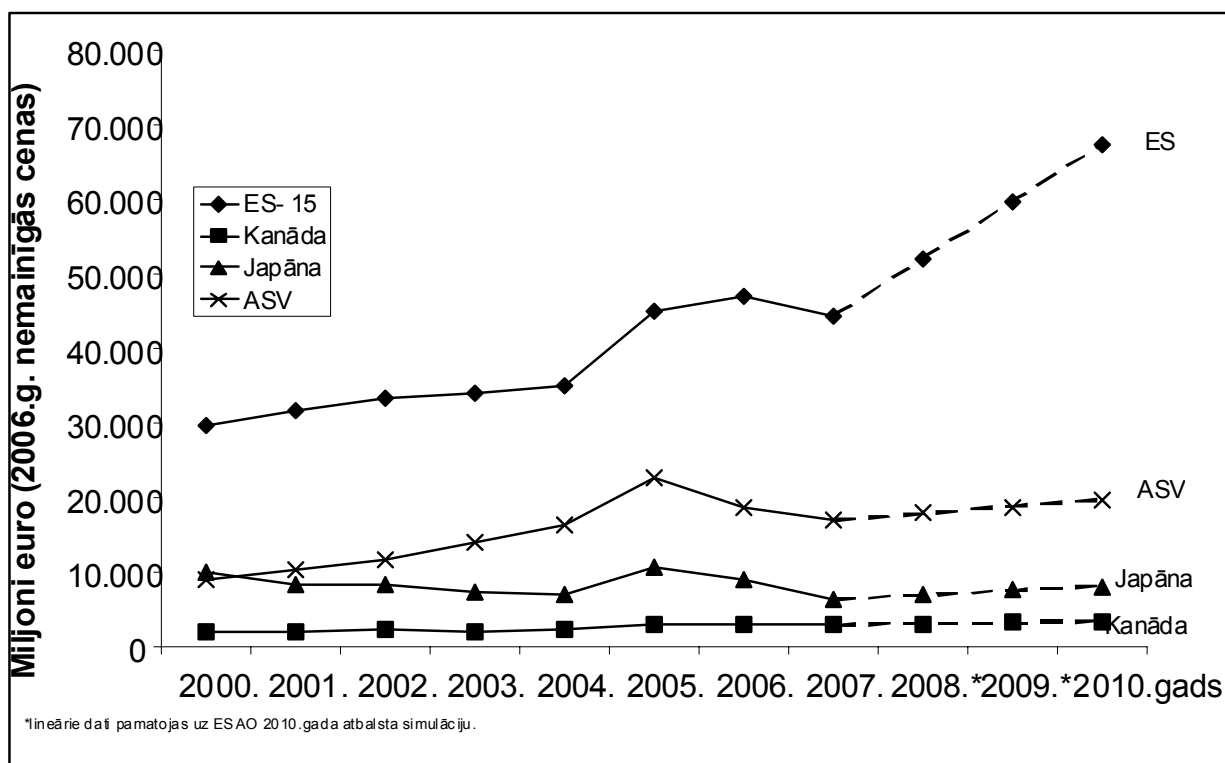
Lai sasniegtu Tūkstošgades attīstības mērķus, līdzās atbalsta apmēra un efektivitātes palielināšanai ir nepieciešami īpaši pasākumi izglītības, veselības aizsardzības, vides, ūdens apsaimniekošanas, lauksaimniecības, izaugsmes un infrastruktūras jomā. Šādu uzdevumu Āfrikā sev ir izvirzījusi augsta līmeņa grupa Tūkstošgades attīstības mērķu īstenošanas jautājumos. Tas ir arī iniciatīvas „Aicinājums rīkoties” mērķis. Šīm iniciatīvām, kuras rosina neatliekama nepieciešamība paātrināt progresu Tūkstošgades attīstības mērķu īstenošanā, ir vajadzīga Eiropas Savienības kopīgas rīcības programma, kuru Eiropadome ir aicināta veicināt Eiropas attīstības politikas izpētes projekta ietvaros¹⁷. Šajā sakarā Komisija Eiropadomes jūnija sanāksmē plāno iesniegt pirmo dokumentu par Tūkstošgades attīstības mērķiem.

Šāda veida centieni ir būtiski. Tomēr ar šiem ierosinājumiem tiek īstenoti tikai 2005. gada solījumi. Nopietni pievērsties Tūkstošgades attīstības mērķu īstenošanai nozīmē arī lūkoties nākotnē un ņemt vērā divas būtiskas lietas. No vienas puses, izvirzīto mērķu sasniegšana nenozīmēs šo mērķu galu, jo līdz 2015. gadam nabadzība būs samazināta tikai uz pusi. No otras puses, jauni galvenie izaicinājumi, piemēram klimata pārmaiņas, demogrāfiskā attīstība, nestabilitāte finanšu tirgos, nodokļu sistēmas, dabas resursu izsmelšana un vides izpostīšana, padara pirms 8 gadiem izvirzīto mērķu sasniegšanu daudz sarežģītāku.

Tam visam jābūt par pamudinājumu Eiropas Savienībai divkārtot centienus īstenot tās izvirzītos finanšu un politiskos mērķus un rosināt citus līdzekļu devējus uzņemt savu pūliņu daļu attīstības nodrošināšanai.

¹⁷ Vispārējo jautājumu un ārlietu padome, 11.4.2006., „...pauž gandarījumu par Komisijas ierosinājumu veicināt Eiropas pētniecības centru sadarbības tīklu attīstības jautājumos un gaida turpmāku šīs iniciatīvas izstrādi”.

1. attēls. Globālā atbalsta plūsma 2000.-2010. gadā (miljonos euro, 2006. gada nemainīgās cenās)

Avots: Eiropas Komisijas aprēķini, pamatojoties uz ESAO/AAK datiem.

ES oficiālais attīstības atbalsts (OAA) 2004.-2007. gadā un OAA prognozes 2008.—2010. gadam

	2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010	
	OAA, miljonos euro	OAA, % no NKI	OAA, miljonos euro	OAA, % no NKI	OAA, miljonos euro	OAA, % no NKI	OAA, miljonos euro	OAA, % no NKI	OAA, miljonos euro	OAA, % no NKI	OAA, miljonos euro	OAA, % no NKI	OAA, miljonos euro	OAA, % no NKI
Austrija	546	0,23	1.266	0,52	1.193	0,47	1.313	0,49	933	0,33	970	0,33	1.552	0,51
Beļģija	1.178	0,41	1.580	0,53	1.576	0,50	1.427	0,43	1751	0,50	2191	0,60	2.669	0,70
Bulgārija	NP	NP	NP	NP	1	0,00	16	0,06	33	0,10	51	0,14	68	0,17
Kipra	4	0,03	12	0,09	21	0,15	18	0,12	21	0,13	24	0,14	28	0,15
Čehijas Republika	87	0,11	109	0,11	128	0,12	131	0,11	134	0,10	144	0,10	155	0,10
Dānija	1.639	0,85	1.697	0,81	1.782	0,80	1.872	0,81	1932	0,80	2014	0,80	2.109	0,80
Igaunija	4	0,04	8	0,07	12	0,09	17	0,12	23	0,14	29	0,15	35	0,16
Somija	547	0,37	726	0,46	664	0,40	711	0,40	838	0,44	956	0,48	1.067	0,51
Francija	6.820	0,41	8.067	0,47	8.446	0,47	7.261	0,39	8772	0,45	9791	0,48	10.810	0,51
Vācija	6.064	0,28	8.112	0,36	8.314	0,36	8.961	0,37	10567	0,42	12183	0,46	13.798	0,51
Griekija	258	0,16	309	0,17	338	0,17	366	0,16	603	0,25	839	0,32	1.076	0,39
Ungārija	56	0,07	80	0,10	119	0,13	66	0,07	69	0,07	130	0,13	182	0,17
Īrija	489	0,39	578	0,42	814	0,54	869	0,54	913	0,54	1036	0,58	1.139	0,60
Itālija	1.982	0,15	4.096	0,29	2.901	0,20	2.870	0,19	5235	0,33	6905	0,42	8.706	0,51
Latvija	7	0,06	8	0,07	10	0,06	12	0,06	13	0,06	16	0,06	20	0,07
Lietuva	8	0,04	12	0,06	18	0,08	30	0,11	37	0,12	49	0,14	67	0,17
Luksemburga	190	0,83	206	0,86	232	0,84	266	0,90	299	0,91	326	0,92	358	0,93
Malta	8	0,18	8	0,18	7	0,15	8	0,15	9	0,17	10	0,17	10	0,17
Nīderlande	3.384	0,73	4.116	0,82	4.344	0,81	4.540	0,81	4754	0,80	5072	0,81	5.245	0,80
Polija	95	0,05	165	0,07	239	0,09	260	0,09	340	0,10	517	0,14	679	0,17
Portugāle	830	0,63	303	0,21	315	0,21	294	0,19	495	0,30	697	0,41	898	0,51
Rumānija	NP	NP	NP	NP	3	0,00	80	0,07	136	0,12	191	0,15	247	0,17
Slovākijas Republika	23	0,07	45	0,12	44	0,10	49	0,09	73	0,12	97	0,15	120	0,17
Slovēnija	25	0,10	29	0,10	35	0,12	40	0,12	54	0,15	61	0,16	69	0,17
Spānija	1.962	0,24	2.428	0,27	3.039	0,32	4.196	0,41	5422	0,50	6149	0,54	7.218	0,60
Zviedrija	2.191	0,78	2.706	0,94	3.151	1,02	3.166	0,93	3539	1,00	3709	1,00	3.875	1,00
Apvienotā Karaliste	6.339	0,36	8.666	0,47	9.932	0,51	7.247	0,36	8554	0,44	10006	0,49	12.232	0,56
ES-15 KOPĀ	34.418	0,35	44.857	0,44	47.040	0,43	45.361	0,40	54605	0,47	62845	0,51	72.752	0,57

ES-10/12 KOPĀ	316	0,07	479	0,08	637	0,09	726	0,09	942	0,10	1319	0,13	1.681	0,16
ES-25/27 KOPĀ	34.735	0,33	45.336	0,41	47.676	0,41	46.087	0,38	55547	0,44	64164	0,49	74.432	0,54

ES-25/27 OAA ASV dolāros	43.156	56.344	59.839	63.090
-------------------------------------	--------	--------	--------	--------

Avoti: ESAO/AAK 2004.-2006. gadam. Komisijas datu pamatā ir dalībvalstu 2007. gada informācija, kas iesniegta Komisijai vai AAK.

Ietonētajos laukos norādīta dalībvalstu sniegtā informācija; baltajos laukos sniegti Komisijas dati vai simulācijas. OAA norādīts pašreizējās cenās.